

مكانة السنّة في القرآن الكريم

So Pankatan o Sunnah Sii Ko Qur'an

al Khutbah 83

Ki: Alim, Hassanor bin Maka Alapa
al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا, وَأَشْهَدُ أَلَّا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ, اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ
وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى يَهْدِيهِ إِلَى
يَوْمِ الدِّينِ وَبَعْدُ:

فَيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastāīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa sallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

﴿Innas salāta kānat alal mu'minīna kitāban mawqūtā﴾

So langowan a podipodi a go so samporna' a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, a go mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, a go so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salingogopa' iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allah:

Aya onayan a bandingan anka'i a Khutbah tano imanto na so kathotompokan odi' na pankatan o Sunnah o Rasulullah sii ko Qur'an. Katawan tano a so Qur'an a go so Sunnah i onayan a pkhapoonan o manga kokoman sii ko Islam.

Sii ko da tano pn kalabo'i sankanan a bandingan na tokawn tano daan o antonaa i ptharo'on a Qur'an a go antonaa i pthawagn a Sunnah, ka an rkitano makarayag so kamataani sankanan a dow a kitab tano.

Inosay o manga ulama ko Usul a aya kon a tokaw o Qur'an na:

Skaniyan so katharo' o Allāh a initoron ko kaposposan o manga Nabi (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a minggolalan sa lapiyat a Arab a simba so kabatiyaa on a misosorat ko manga pandangan a minitogalin rkitano sa katogalin a pianothol o madakl a miamanothol a di tharimaan a akal o ba siran pamrak (Tawattur تَوَاتُر).

Giyanan i ptharo' on a Qur'an a skaniyan na pd ko btad o Allah, kna' o ba pd ko kaadn iyan, sabap roo na miabatal so katharo' o Mu'tazilah a so Qur'an na pimbago a inadn. Gowani alowin o Allah sii ko Qur'an a: *Mataan a inwahiyan ami ska hay Mohammad sa sogo'an a pd ko btad ami*, na misabap san na miatankd a so Qur'an na pd ko btad o Allah kna' o ba pd ko kaadn iyan.

Pitharo' o Allah a:

Tanodan a mataan a rk o Allah so kapangadn a go so kasogo'.

Aya maana oto na so Allah i pphangadn, a go rk iyan so kasogo' (al amr) giyankoto a al amr a kasogo' na gii pn makapmaana sa btad, aya maana niyan rk o Allah so manga btad, na so Qur'an na sii inpd o Allah ko btad iyan, kna' o ba sii ko kaadn iyan. Sabap san na da dn a ikhaawg o Qur'an a go da' a phakabinasa on sa datar o di kakhabinasa'i ko btad o Allah ka skaniyan so Makapndg a Mabagr.

So Qur'an na skaniyan i tali o Allah a malamit, a toroan iyan ko manga taw, a skaniyan na mu'jizah, aya maana a mu'jizah na phangowa sa bagr ko salakaw ron, sa da' a kapasang odi' na kabagr o salakaw ron sa ba niyan kalobayi so Qur'an, go di ran pn khagaga so kasayani ran on, sa apiya thimotimo' so jinn a go so manosiya na mbaal siran sa isa bo' a Surah ko Qur'an na di ran dn magaga.

Giyankanan a kitab a Qur'an na inako o Allah a skaniyan dn i ziyap on, sabap roo na da dn a phakabinasa on, na so manga kitab a piamakatoron iyan ko onaan o Qur'an na da niyan akowa sa ba niyan ziyapa, aya mataan na sii niyan piakisiyap ko manga taw a tironan on na sabap roo na miagaga iran so kapangalina iran on sa nggolalan sa libatan iran odi na inomanan iran. Ka waraan o siarigan a khapakay a ndonsiyanan iyan so inisarig on.

Pd sa kaliwanag o kiasayapa o Allah sankai a Qur'an a gatosan nggibo a Muslim a makalalahar on ipoon sa siyaw ragon a omor iyan a wata' na taman sa mialoks a taw na ilalahar iran ankanan a Qur'an, sabap san na mapapalihara sii ko rarb o manga taw a go sii ko pandangan o karatas, na da' a ba on khitonkil a satiman bo' a batang

a di ron pd, odi' na satiman bo' a baris ka kagiya katatanodan o manga taw a lomalahar on a go so manga ulama a tomitikay ron.

So pman so kitab a salakaw ron a pd ko Tawrah a go so Injil sankai a masa tano na da dn a sakataw bo' a manosiya i ba niyan tiontot a milalahar iyan ankanan a manga kitab, sii ko kadakl o manga taw a komkpit on sobra dow a ka billion a kadakl iran a Christian a go Yahudi . Aya bo' a tomiontot sa milalahar iyan ankanan a manga kitab na si Ahmad Deedat (ika limo' o Allah) a skaniyan na Muslim, sa inrar iyan a doniya o ba adn a taw a makalahar on ka zongowan iyan na ipmbatalo' iyan i taman a kilalaharn iyan on na da dn a ba on miakasmbag a sakataw bo' apiya so Pope sa Vatican na inrar i Ahmad Deedat na da dn makasmbag.

Samanan manga Oripn o Allah, na miatankd a so Qur'an na aya bo katharo' o Allah a da dn kasaogi a go da kalbati a go da kaomani sa maito bo' a nganin.

So Qur'an na maggtas so katatankd o kiapakapoon iyan ko Allah sa da dn a sankaan on a mlk bo'. Initoron skaniyan ko sold o miakadowa polo' a go tlo ragon, sii sa Makkah a go sii sa Madinah sii ko Nabi tano a Mohammad sa inipangnda'o niyan ko manga sahabah niyan a go inilalahar iran.

Antonaa pman i ptharo'on a Sunnah?

So Sunnah ko maana niyan ko basa na so lalan a phagokitan a phkhdgn. Sii pman ko maana niyan ko Agama na skaniyan so:

Langowan a miasanday a miakapoon ko Rasulullah a pd sa katharo' galbk, a go tiankd iyan a galbk a phoon ko sahabah niyan (Taqrir).

Samanan na so Sunnah na mattlo sosen:

- (1) *Sunnah Qawliyyah*, Sunnah a minggolalan sa pitharo' iyan a miokit ko lapiyat iyan, sa madakl a tanto a manga hadith o Rasulullah a minggolalan ko katharo' iyan. Pd san so katharo' iyan a: *Aya pagilayan ko galbk na so niyat on o minggalbk on...* a go so manga pd a hadith iyan.
- (2) *Sunnah Amaliyyah*, Sunnah a minggolalan sa pinggalbk iyan, inikhoat o anggawta' iyan, sa madakl mambo' a manga sunnah o Rasulullah a minggolalan sa galbk iyan. Aya ibarat anan na so: Kinikhoatn iyan ko simba a sambayang, so kiapnayhajji iyan, so langowan a simba a pinggalbk iyan a miokit sa ko'at iyan a go lanka' iyan na palaya dn oto Sunnah Amaliyyah.
- (3) *Sunnah Taqririyyah*, Sunnah a minggolalan sa mailay niyan a pinggalbk o manga sahabah niyan na da niyan kiran saparn ankoto a galbk a kiatokawan iyan, na so kiatokawi niyan on a pinggalbk iran na da niyan siran sapari, na miakasold oto sa Sunnah a tiankd iyan, ka kagiya so Rasulullah na sosogo'on sa kizaparn iyan ko marata', na so da niyan kasapar na miatankd a so galbk na miakokom iyan sa khapakay. Aya ibarat oto na so manga sahabah na pzowaan iran so Azl, so kapphokasa iran ko kasangkapan iran ko bngawan o karoma iran ko kapliyo o mani ran pantag sa an di kahogat so karoma iran, sa kiatokawan oto o Nabi na da niyan saparn ko manga sahabah niyan. Pianotol o Jabir a:

Miaadn kami a pzowaan ami so Azl, a so Qur'an na pthoron sa masa oto na da saparn o Qur'an, a go da saparn o Nabi.

Go pd roo so pianothol o *Ahmad* a go so *Abu Daud* a miakapoon ko *Amr bin al As* a gowani a sagoon ko kaphidawa' sa *Dat as Salasil* na pitharo' iyan a: Mithataginp ako ko isa a kagagawii a tanto a mannggaw, na inikawan akn o amay ka phaygo' ako na o ba ako masokar, na mithayammum a ko oriyen iyan na piagimaman akn so manga pd akn sa sambayang a Zobo na gowani a makaoma kami ko Rasulullah (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na inaloy akn on oto, na pitharo' iyan a: Hay Amr piagimaman ka so manga pd ka a ska na madidionob (Junub)? Na pitharo' akn a: Kiatadman akn so katharo' o Allāh a: *«Go di niyo pmbono'a so manga ginawa niyo ka mataan a so Allāh na mala' rkano i limo»*. Na mithayammum a ko oriyen iyan na mizambayang ako na miakasinga' so Rasulullah (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sa da dn a pitharo' iyan a shayi'. Na da niyan on sogo'on so kakasoy niyan zambayang sa bayadan iyan ankoto a sambayang iyan, sa miakasold oto ko Sunnah Taqirriyyah.

Manga Oripn o Allah:

Sii ko kiatokawi tano ko tokaw o Qur'an a go so Sunnah, na osayin tano so pankatan o Sunnah sii ko Qur'an:

Aya pankatan o Sunnah sii ko Qur'an na pd on so:

1. Pmbagr o Sunnah so kokoman a miakambowat sii ko Qur'an, sa giyanan i mala' a mararankom o manga hadith a kokoman a pmbagr iyan so kokoman a miaaloy sii ko Qur'an. Aya ibarat anan na so Qur'an na inisogo' iyan so kapakatindga ko Sambayang, na miakaoma so Sunnah o Rasulullah a ipzogo' iyan so kapakatindga ko Sambayang datar o katharo' o Nabi a: *Zambayang kano sa datar o kialaya niyo rakn a gii ako zambayang*. So manga pd a hadith a makatotoro' sa kipapatoray o sambayang na palaya dn oto ipmbagr o Nabi ko manga kokoman o Qur'an ko kipzagoon iyan ko sambayang.

Datar pn oto so manga hadith a inisogo' iyan so kaphowasa'i ko Ramadhan, a ibabagr oto o Nabi ko sogoan o Qur'an ko kiatharo'a o Allah sa: *«Hay so miamaratiaya inipaliyogat rkano so kaphowasa sa datar o kinipaliyogatn on ko miaonaa iyo ka an kano makapananggila»*.

2. Ipzankot o Sunnah so mamamantk a kokoman o Qur'an (Taqqidul Mutlaq) aya ibarat anan na miakaoma so Qur'an a inisogo' iyan so kapotola ko lima o taw a miaman'khaw a miapatot on so manga sarat o kapaman'khaw sa khapotolan sa lima. Giyanan na kokoman a mamantk (mutlaq) a bials iyan so lima a photoln, sabap roo na anda i darpa' a photolan on? Ba ipoon ko itado niyan ko waga na ron photola, antaa ka ba sii ko pamaklawan, odi' na sii ko siko, odi' na sii ko itado o manga kmr? Palaya dn anan maphamikir sii ko kipnggolalann ko sogo'an o Qur'an.

Miakiaoma so hadith o Nabi sa inisankot iyan ankanan a Qur'an a mamamantk i maana sa piakatana' iyan a sii khapotol so lima ko zooran o palad a lima a go so boko o lima, sa khapotol on so palad a lima a go so manga kmr iyan. O da

sankotn ankanan a hadith so darpa' a photolan on na khapasangan so kokoman o anda niyan photola so lima o miaman'khaw a taw.

Pd san so katharo' o Allah ko Qur'an a inisogo' iyan ko Muslim so kathanan iyan maana a magamanat ko kaphatay niyan sa mbgay sa tamok, na da niyan tamani so diyanka' ankoto a tamok a iphagamanat iyan, sabap roo na mamantk oto a kokoman. Na miakaoma so Sunnah o Nabi sa inisankot iyan ankoto a kokoman a mamamantk sa aya bo' a miphagamanat o taw ko tamok iyan na so diyanka' a isa ko tlo bagi' ko langowan a tamok iyan, a isasarat on pn a sii niyan bo' khibgay ko taw a di ron phakawaris, kagiya opama o sii niyan bgan ko taw a phakawaris on na miadowa i kakowa na khalalim iyan so salakaw ron a madazg iyan a isaisa i khakowa.

3. Pnggintasn iyan so kokoman o Qur'an a matitimbl, (Tafsil al Mujmal) madakl a kokoman sii ko Qur'an a manga timbl a da niyan zalisaya, na margn a kakhasabota on o manga Muslim ko kipnggolalann iran on. Pd roo so katharo' o Allah a pakatindga niyo so sambayang, inisogo' iyan so kazambayang sa ropaan a matitimbl a da niyan zakntala, na miakaoma so Sunnah o Nabi sa pizakntal iyan so matitimbl, sa piayag iyan so manga rakaat o sambayang, sa so Lohor na pat rakaat, na so Asar na pat rakaat, na so Magrib na tlo rakaat, na so Isha' na pat rakaat, na so Zobo na dow a rakaat. Opama o da anan zakntala o Sunnah na di dn katawan o Muslim o andamanaya i kapzambayang iyan.

Pd san so kiazakntala niyan ko kabgay sa Zakah, a aya bo' a miaaloy ko Qur'an na inipaliyogat iyan so kabgay sa Zakah, ogaid na matitimbl a kinisogo'on iyan on, na miakaoma so Sunnah o Nabi sa pizagintas iyan, sa piakarayag iyan so diyanka' o Zakat o oman i tamok sa miada' so awid a akal ko kipnggolalann on o Muslim. Giyanan i mambbtad o Sunnah a pnggintasn iyan so manga kokoman o Qur'an a khikatitimbl, ka an makarinayag ko manga Muslim so btad o Agama iran a go so simba iran ko Allah.

4. Pphakaoma so Sunnah a adn a kokoman iyan a di marinayag ko Qur'an. Aya ibarat iyan na so siksa' a radiyam (rajm) a giyoto so siksa' o mama o di' na babay a miakapangaroma sa miaona na mizina (muhsan) na aya kokoman iyan na plbadn a maroni a ator sa taman sa matay, na giyanan na kokoman a phoon ko Sunnah a da aloya o Qur'an sa mapayag ko manga ayat iyan.

Aya bo' a miaaloy sii ko Qur'an na so siksa' o mama a go babay a manga raga siran a mizina siran, na aya siksa' iran na plphadan siran sa mbabagatos a lphad. Pd san pn so kinisaparn o Nabi ko kapakandowayaa ko babay a go so babo' iyan odi' na pakiwataan iyan ko ama' iyan odi' na sii ki ina' iyan, a da anan aloya o Qur'an ko kiapangaloya niyan ko manga babay a di khapakay a pangaromaan o mama.

Manga Oripn o Allah:

Giyankanan a pat btad i kiatinsan ko pankatan o Sunnah sii ko Qur'an. So Sunnah na skaniyan i miosay a go miakaliwanag ko manga kokoman o Qur'an a go pphakarinyagn iyan so manga maana o sabaad a manga ayat o Qur'an.

Gowani a tomoron so ayat a miaaloy ron so *khayt* a maitm a go so *khayt* a mapoti, na aya kiasabota on o sabaad a manga sahabah na ba aya maana o *khayt* na so thawd a mapoti a go so tahwd a miatm sabap sa isa a maana o *khayt* ko basa Arab na thawd, na inibtad o mama so mapoti a thawd ko obay niyan na pkhan sii ko khapita sa aya kiatarg iyan koman na kagiya makaliwanag a mailay niyan so thawd.

Inaloy niyan oto ko Nabi na pitharo' iyan on a aya bantak sankoto a *khayt* na so pidiyar a mapoti a go so pidiyar a maitm (fajr) ko kakhapita iyan. Sabap roo na minggolalan oto ko Sunnah a piakarayag iyan so maana o sabaad a ayat o Qur'an.

Manga Oipn o Allah:

Sii sankafi a masa tano imanto na mindakl so manga taw a aya panolon iran na imbagak dn so Sunnah sa aya bo' a phanagotiyapn na so Qur'an, sabap sa aya tindg iran na da a lipas o Qur'an a nganin a ba niyan da zalisaya sa piakarayag iyan. Giyanka'i a manga taw na liyo ko karibat iran, na mataan a adn pn a marata' a isosoln iran ko manga ginawa iran a paratiaya iran a sopak ko kabaya' o Allah a aya kakhakowaa iran on na so kibagakn ko Sunnah.

Pd sankafi a manga taw so taw a aya miapamola sa poso' iyan na so manga nda'o o manga Orientalist a manga kolompowag a aya bantak iran ko kiapaganada iran ko Islam na so kambinasaa iran on sa phanago'an iran sa manga sankaan, sa aya babantakn iran na so Sunnah o Rasulullah sa mblagn iran ko Qur'an ka kagiya anda i kablag iyan ko Qur'an na kialbodan siran sa kaphamakasilaya iran ko manga antap o ayat sabap ko kablang iyan i maana a mamamantk a go matitimbl.

Pd ko manga taw a pphanolon ko kibagakn ko Sunnah o Nabi na so manga shi'ah sabap sa kagiya a pkhararangitan iran so kalankapan ko manga sahabah o Rasulullah, na so Sunnah o Nabi na aya kapakababagr iyan na so kiapamanothola on o manga Sahabah o Nabi, na so kabinasa o paratiaya o Muslim ko kababaloy a sahabah a kasasarigan, sa aya maparatiaya iran na so manga sahabah na manga bokhag na phakatonay oto sa kimbagakn iran ko manga Sunnah o Nabi ka kagiya aya kiasandayan on na giyanka'i a manga Sahabah a kokokomn iran sa manga bokhag siran.

Paliyogat ko sanang a Muslim a masabot iyan a so kapmbinasaa ko manga sahabah o Rasulullah na giyoto dn so kapmbinasaa ko Sunnah o Rasulullah ka kagiya sii kiran masasanday so kabagr iyan.

Giyankaya a mianggolawla imanto ko kapthokasi ko Sunnah o Rasulullah na andang dn anan a btad a miaaloy pn o Umar bin al Khattab ko masa niyan a:

Adn a tig iyan a masa a phakaoma ko manga Muslim a moontod so mama ko kantir iyan sa gii niyan tharo'on a aya bo' a zanaan tano na so Qur'an ka inosay niyan a langowan taman. Tanodan a so wahi o Allah a so Qur'an na so kiapakaoma niyan na so datar iyan na mipag'pda' iyan, a giyoto so Sunnah o Rasulullah.

So manga rido'ay o Islam na tanto iran a pakababasngan sa binasa anka'i a Sunnah sa phagokit siran ko langowan a lalan, ko kapthokasi ran sankafi a Sunnah o Rasulullah. Na paliyogat ko Muslim a panakp sa galbk sa kasabota niyan sankafi a manga Hadith o Nabi sa mapalihara' iyan sa di ron kabinasa'i. Ka kagiya di dn

khasabot so Qur'an o ba on mapokas so Sunnah sa datar o kiapakarinyaga tano ron sa onaan.

Ska a Muslim na anda i kan'g anka ko isa a taw a pthokasan iyan so isa ko manga sahabah o Rasulullah sa di kasasarigan, na toos inka ankoto a taw sa pananggila' inka so kindolonaan on ka taw to a marata i antap a isosoln iyan so kababaloy niyan a Rafidhi, maana a taw a somianka' ko Imam iyan a Zayd a pd anan ko lompokan o manga Shi'ah, a gowani a man'g iran so Imam Zayd a pmbantogn iyan so Abu Bakar a go so Umar ko kiabaloy ran a khalifah, sa di niyan siran iphamaninta' a go phmorkaan na kiararangitan iran a go sianka' iran, na bithowan iyan siran sa Rafidhi a maana a sianka' iran so Imam iran.

Pd san so taw a pndawayin iyan so isa ko manga sahabah o Rasulullah, sa gii niyan tharoon a ino miaadn so kiafitna o manga sahabah (so kiathitidawa' iran) ka kagiya da iran mapakabkn so okit a kandato' ko kiazoson o kapkhatndo' o Khalifah sii ko manga Muslim ipoon ko kiatndo' o Abu Bakr na taman ko kiapakasambi' o Ali bin Abi Talib. Sa dn sa taw a phanagoan iyan sa daway so kiapagintaw o manga sahabah na taw a odi shi'ah na taw a monafiq a ipapayag iyan a skaniyan na Muslim. Kalilipatan iyan a so pinggalbk o manga khalifah a pat na inibtad o Rasulullah so manga galbk iran sa datar o Sunnah niyan a paliyogat ko manga Muslim so kaonoti ran on ka so kaonoti ran on na datar dn o kiaonoti ran ko Sunnah o Rasulullah.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ
فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kullī dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.